

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Sveriges
Kommuner
och Regioner

Ange datum

1(12)

Ärendenr
MSB 2023-17351
SKR 2023/02112

Överenskommelse om kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar

2024-2026

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Innehållsförteckning

Överenskommelse.....	3
Del 1: Ersättning till kommunernas arbete med uppgifter enligt 2 och 3 kap. LEH.....	4
Utgångspunkter.....	4
Villkor för användning av ersättningen.....	4
Anvisningar för användning av statlig ersättning.....	5
Uppgifter.....	5
2 kap. Förberedelser för och verksamhet under extraordinära händelser i fredstid.....	5
3 kap. Förberedelser för och verksamhet under höjd beredskap.....	5
Myndigheternas stöd till kommunerna.....	5
Länsstyrelsens stöd.....	6
Utbetalning, redovisning och uppföljning.....	6
Utbetalning och redovisning.....	6
Uppföljning.....	6
Del 2: Ersättning till kommunernas arbete med att stärka civilt försvar.....	8
Utgångspunkter.....	8
Mål med ersättningen till kommunernas arbete med att stärka civilt försvar.....	8
Villkor för användning av ersättningen.....	8
Anvisningar för användning av statlig ersättning.....	9
Myndigheternas stöd till kommunerna.....	9
Länsstyrelsens stöd.....	9
Utbetalning och redovisning.....	9
Bilaga - Ersättning.....	11

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Överenskommelse

Denna överenskommelse mellan staten, företrädd av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), och Sveriges Kommuner och regioner (SKR) reglerar villkor för och ersättning till kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar under perioden 2024–2026. Överenskommelsen utgår från ersättningens två delar:

- Del 1: Kommunernas arbete med uppgifter i 2 och 3 kap. enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)
- Del 2: Kommunernas arbete med att stärka civilt försvar

Överenskommelsen ersätter tidigare gällande *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap* (MSB 2022–15507) och *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar* (MSB 2022–15507).

Kommunerna ska minska sårbarheter i sina verksamheter och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. Kommunerna ska därigenom också uppnå en grundläggande förmåga till civilt försvar. En god beredskapsutveckling bygger på ett nära samarbete mellan kommunerna, länsstyrelserna, MSB och andra berörda myndigheter. De uppgifter som kommunerna är ålagda att genomföra inom området krisberedskap och civilt försvar utgår från:

- lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)
- förordning (2006:637) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (FEH)

Ersättningen som avser kommunernas arbete med att stärka civilt försvar (Del 2) kan även användas för uppgifter med utgångspunkt i andra lagar, statliga myndigheters vägledningar och inriktningar eller motsvarande som är av betydelse för kommunens utveckling av det civila försvaret. Utöver det kan ersättningen även användas till deltagande i andra aktörers planering och aktiviteter som syftar till att stärka det civila försvaret.

Överenskommelsen gäller tillsvidare men kan justeras eller sägas upp, dock tidigast från och med 2027. Justering och uppsägning kan ske innan dess om det föranleds av ändring eller upphävande av LEH eller FEH eller om det kommer annan styrning från regering eller riksdag som har direkt påverkan på kommuners arbete med krisberedskap och civilt försvar. Vid uppsägning eller ändring av överenskommelsen ska detta ske i samordning med eventuella övergångsbestämmelser i lag och förordning.

Stockholm den 12 januari 2024

Stockholm 26 januari 2024

Charlotte Petri Gornitzka MSB

Palle Lundberg SKR

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Del 1: Ersättning till kommunernas arbete med uppgifter enligt 2 och 3 kap. LEH

Utgångspunkter

Ersättningen utgör en del av anslag 2:4 Krisberedskap och betalas årligen ut av MSB. I MSB:s årliga regleringsbrev framgår vilken summa av anslagsposten som högst får fördelas ut till kommunerna i enlighet med vad som anges i 10 § FEH. I regleringsbrevet framgår även vilken summa som högst får användas för att finansiera kommunernas kostnader för kommunikationssystemet Rakel.

Enligt 5 kap. 1 § LEH ska kommunerna få ersättning av staten för kostnader för förberedande uppgifter som de utför enligt 2 och 3 kap. Ersättningen ska utgöra ett komplement till kommunernas egna finansiering av arbete med krisberedskap i enlighet med principerna för den statliga ersättningen 5 kap. 1 § LEH.

Utgångspunkten för användning av den statliga ersättningen för 2024–2026 är att kommunerna behöver utföra uppgifterna enligt 2 och 3 kap. LEH. Med anledning av det försämrade omvärldsläget är det av vikt att kommunerna, med hjälp av den statliga ersättningen, utvecklar förmågan inom det civila försvaret. Det ska främst göras utifrån respektive kommuns utgångsläge och behov av utveckling. Det arbete som utförs av kommunerna bör även beakta den länsvisa dialogen och planeringen där kommunerna deltar inom ramen för länsstyrelsens uppdrag att verka för samordning.

Kommunerna bör även beakta planeringsantaganden som tillhandahålls av centrala myndigheter och som är tillämpbara för kommunerna.

Målet med den statliga ersättningen för kommunernas arbete med uppgifterna enligt 2 och 3 kap. LEH är att bidra till ökad effekt i kommunernas förberedande och förebyggande arbete med att hantera händelser i fredstid och därmed till en grundläggande förmåga inom civilt försvar.

Villkor för användning av ersättningen

Följande villkor gäller för den ersättning som kommunen får för genomförandet av uppgifterna i LEH:

- Finansierade aktiviteter och åtgärder ska kunna härledas till uppgifterna i 2 och 3 kap. enligt LEH.
- Finansierade åtgärder ska avse förberedande och förebyggande arbete.
- De vidtagna åtgärderna ska öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet och stärka förmågan att hantera extraordinära händelser.
- Huvuddelen av ersättningen ska användas för personalkostnader. Personalkostnader kan fokuseras till en eller ett fåtal medarbetare (till exempel beredskapssamordnare). Ersättningen kan även fördelas till flera medarbetare i olika förvaltningar som arbetar med uppgifterna enligt LEH.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

- Ersättningen får användas till att medverka i av länsstyrelsen anordnade aktiviteter som syftar till att kommunerna kan uppnå mål och utföra uppgifterna enligt LEH.
- Ersättningen får användas till kommunernas deltagande i andra aktörers planering och aktiviteter som syftar till att stärka krisberedskapen eller det civila försvaret.
- Det är möjligt att använda ersättningen till vissa begränsade investeringar som tydligt stärker krisberedskapen eller det civila försvaret. För större investeringar som till exempel kommunala ledningsplatser finns särskild medfinansiering att söka.

Anvisningar för användning av statlig ersättning

Anvisningar för användning av statlig ersättning för kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar tas fram av MSB i dialog med SKR och finns på MSB:s hemsida. Anvisningarna riktar sig till kommunerna och tydliggör hur de statliga ersättningarna får användas. Om kommunen har frågor om vad ersättningarna får användas till bör kommunen vända sig till länsstyrelsen. Vid oklarheter ska länsstyrelsen kontakta MSB för avstämning.

Uppgifter

Uppgifterna som kommunerna ska utföra framgår enligt 2 och 3 kap. LEH under respektive rubrik:

2 kap. Förberedelser för och verksamhet under extraordinära händelser i fredstid

- Analys och planering
- Krisledningsnämnd
- Krisledningsnämndens verksamhet
- Geografiskt områdesansvar
- Utbildning och övning
- Rapportering

3 kap. Förberedelser för och verksamhet under höjd beredskap

- Förberedelser
- Ledningsansvar
- Lokal kristidsverksamhet
- Geografiskt områdesansvar
- Rapportering

Myndigheternas stöd till kommunerna

Det ligger i såväl kommunernas som statens intresse att den kommunala krisberedskapen och det civila försvaret utvecklas på ett effektivt sätt. En viktig förutsättning är att staten ger olika former av stöd till kommunernas arbete med krisberedskap och höjd beredskap. Utgångspunkten för stödet är att det ska ges av den nivå och aktör som är bäst lämpad för uppgiften och som kan göra det på det mest kostnadseffektiva sättet.

Olika myndigheter har tagit fram stöd som riktar sig till kommuner. MSB publicerar information om stöd till kommuner, se MSB:s hemsida ”Samlat stöd till kommuner”.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Länsstyrelsens stöd

I förordningen (2017:870) om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter vid höjd beredskap framgår att länsstyrelsen ska vara sammanhållande för krisberedskapen inom sitt geografiska område, samt före, under och efter en kris verka för samordning och gemensam inriktning av de åtgärder som behöver vidtas. De ska särskilt stödja de aktörer som är ansvariga för krisberedskapen i länet.

Länsstyrelsernas sammanhållna projekt som finansieras från anslag 2:4 Krisberedskap ska omfatta aktiviteter som bland annat syftar till att kommunerna kan uppnå sina mål och uppgifter enligt LEH.

Utbetalning, redovisning och uppföljning

Utbetalning och redovisning

Ersättningen betalas ut i juni varje år. MSB skickar ut information om ersättningsnivån för innevarande år senast i maj och där framgår hur utbetalningen går till.

Kommunen ska årligen redovisa för länsstyrelsen hur ersättningen har använts under föregående år. Redovisningen omfattar både ekonomisk och verksamhetsrelaterad dokumentation av genomförda aktiviteter kopplat till ersättningen. Länsstyrelsen lämnar underlag till MSB som ansvarar inför regeringen för användning av anslag 2:4 Krisberedskap och för att ge en samlad bedömning av resultatet av de åtgärder som kommunerna har vidtagit med hjälp av anslaget.

Hantering av sparande från föregående år

Att spara en del av ersättningen till kommande år i syfte att genomföra åtgärder inom tidsramen för denna överenskommelse är möjligt, så länge det finns en plan för hur de medel som sparas ska användas. Länsstyrelsen ska i sin uppföljning löpande stämna av kommunernas eventuella sparande mellan åren under tidsperioden.

Oförbrukade medel

Om en kommun 12 månader efter mandatperiodens sista år (2027-12-31) har oförbrukade medel ska dessa återbetalas till MSB.

Uppföljning

Länsstyrelsens uppföljning av kommunerna enligt LEH, under tidsperioden 2024–2026, syftar i första hand till att stötta och utveckla arbetet med krisberedskap och civilt försvar i kommunerna.

Länsstyrelsen ska följa upp tillämpningen av uppgifter enligt 2 och 3 kap. LEH. Länsstyrelsen kan enligt FEH föreslå för MSB att en del av ersättningen ska reduceras eller falla bort för en kommun som inte fullgjort sina uppgifter.

För länsstyrelsen finns stöd till uppföljning i form av *Gemensamma bedömningskriterier: för länsstyrelsens arbete med att följa upp och stödja kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar*

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

och *Vägledning för länsstyrelsens arbete med att följa upp och stödja kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar*. Dessa dokument finns på MSB:s hemsida.

Principer för när ersättningen kan reduceras eller falla bort

Länsstyrelsen ska uppmärksamma kommunen på de brister som identifierats i uppföljningsarbetet. Kommunen ska med stöd av länsstyrelsen upprätta en åtgärdsplan för hur bristerna ska hanteras.

Enligt 10 § FEH kan länsstyrelsen föreslå att del av ersättningen ska reduceras eller falla bort för en kommun som inte fullgjort sina uppgifter. MSB får besluta att så ska ske. Utifrån behov begär MSB in kompletterande underlag från, och har dialog med, berörd kommun innan beslut fattas. Hur stor del av ersättningen som ska reduceras eller falla bort avgörs från fall till fall.

Följande principer ligger till grund för beslutet om att en del av ersättningen ska reduceras eller falla bort:

- En kommun utför inte sina uppgifter i enlighet med LEH.
- Ersättningen finansierar annan verksamhet än den som är beskriven som ersättningsgill i LEH.
- Det sammanlagda sparandet av ersättningen överstiger 10 procent av den årliga ersättningen och utgör mer än 200 000 kr samt att kommunen saknar en plan för hur sparandet ska användas under kommande år.

MSB:s beslut om reducerad ersättning kan överklagas i enlighet med 8 kap. 1 § LEH. Formerna för överklagande samt fastställande och beräkning av överklagandetid hänvisas till förvaltningslagen (2017:900).

Del 2: Ersättning till kommunernas arbete med att stärka civilt försvar

Utgångspunkter

Ersättningen utgör en del av anslag 2:4 Krisberedskap och betalas årligen ut av MSB. I MSB:s årliga regleringsbrev framgår vilken summa av anslagsposten som högst får fördelas ut till kommunerna.

Ersättningen för att stärka arbetet med civilt försvar hos kommunerna kan användas till uppgifter enligt 3 kap. LEH. Därutöver får ersättningen användas för uppgifter med utgångspunkt i andra lagar, statliga myndigheters vägledningar och inriktningar eller motsvarande som är av betydelse för kommunens utveckling av det civila försvaret. Ersättningen kan även användas till kommunens deltagande i andra aktörers planering och aktiviteter som syftar till att stärka det civila försvaret.

Ersättningen kan utgöra ett komplement till redan pågående, eller planerat arbete med förberedelser inför höjd beredskap (civilt försvar) där kommuner bidrar med egen finansiering.

Med anledning av det försämrade omvärldsläget är det av vikt att kommunerna, med hjälp av ersättningen, och utifrån de lokala och länsvisa förutsättningarna, utvecklar förmågan inom det civila försvaret.

Mål med ersättningen till kommunernas arbete med att stärka civilt försvar

Målet för det civila försvaret uttrycks i regeringens proposition *Totalförsvaret 2021–2025* (prop. 2020/21:30) där det framgår att det civila försvaret ska bidra till målet för totalförsvaret genom att ha följande uppgifter:

- värna civilbefolkningen,
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna,
- upprätthålla en nödvändig försörjning,
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld,
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan,
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred, och
- med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Villkor för användning av ersättningen

Följande villkor gäller för den ersättning som kommunerna får för att stärka arbetet med civilt försvar:

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

- Finansierade aktiviteter och åtgärder ska syfta till att stärka det civila försvaret hos kommunerna.
- Finansierade åtgärder ska avse förberedande och förebyggande arbete.
- Huvuddelen av ersättningen ska användas för personalkostnader. Personalkostnader kan fokuseras till en eller ett fåtal medarbetare (till exempel beredskapssamordnare). Ersättningen kan även fördelas till flera medarbetare i olika förvaltningar som arbetar med uppgifterna.
- Ersättningen får användas till att medverka i av länsstyrelsen anordnade aktiviteter, som syftar till 3 kap. LEH, samt aktiviteter som är av betydelse för att stärka det civila försvaret.
- Ersättningen får användas till deltagande i andra aktörers planering och aktiviteter som syftar till att stärka det civila försvaret.
- Det är möjligt att använda ersättningen till vissa begränsade investeringar som tydligt stärker det civila försvaret. För större investeringar som till exempel kommunala ledningsplatser finns särskild medfinansiering att söka.

Anvisningar för användning av statlig ersättning

Anvisningar för användning av statlig ersättning för kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar tas fram av MSB i dialog med SKR och finns på MSB:s hemsida. Anvisningarna riktar sig till kommunerna och tydliggör hur de statliga ersättningarna får användas. Om kommunen har frågor om vad ersättningarna får användas till bör kommunen i första hand vända sig till länsstyrelsen. Vid oklarheter ska länsstyrelsen kontakta MSB för avstämning.

Myndigheternas stöd till kommunerna

Det ligger i såväl kommunernas som statens intresse att den kommunala krisberedskapen och det civila försvaret utvecklas på ett effektivt sätt. En viktig förutsättning är att staten ger olika former av stöd till kommunernas arbete med krisberedskap och höjd beredskap. Utgångspunkten för stödet är att det ska ges av den nivå och aktör som är bäst lämpad för uppgiften och som kan göra det på det mest kostnadseffektiva sättet.

Olika myndigheter har tagit fram stöd som riktar sig till kommuner. MSB publicerar information om stöd till kommuner, se MSB:s hemsida ”Samlat stöd till kommuner”.

Länsstyrelsens stöd

Länsstyrelsernas sammanhållna projekt som finansieras från 2:4 anslaget ska omfatta aktiviteter som bland annat syftar till att kommunerna kan uppnå sina mål och uppgifter enligt lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH).

Utbetalning och redovisning

Ersättningen betalas ut i juni varje år. MSB skickar ut information om ersättningsnivån för innevarande år senast i maj och där framgår hur utbetalningen går till.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Kommunen ska årligen redovisa för länsstyrelsen hur ersättningen har använts under föregående år. Redovisningen omfattar både ekonomisk och verksamhetsrelaterad dokumentation av genomförda aktiviteter kopplat till ersättningen. Länsstyrelsen lämnar underlag till MSB som ansvarar inför regeringen för användning av anslag 2:4 Krisberedskap och för att ge en samlad bedömning av resultatet av de åtgärder som kommunerna har vidtagit med hjälp av anslaget.

Hantering av sparande från föregående år

Att spara en del av ersättningen till kommande år i syfte att genomföra åtgärder inom tidsramen för denna överenskommelse är möjligt, så länge det finns en plan för hur de medel som sparas ska användas. Länsstyrelsen ska i sin uppföljning löpande stämma av kommunernas eventuella sparande mellan åren under tidsperioden.

Oförbrukade medel

Om en kommun 12 månader efter mandatperiodens sista år (2027-12-31) har oförbrukade medel ska dessa återbetalas till MSB.

Bilaga - Ersättning

De fördelningsprinciper som baseras på invånarantal ska utgå från invånarantalet den 1 november 2023. Ersättningen betalas ut av MSB senast den 30 juni respektive år. Kommunen behöver inte fakturera utan MSB går ut med information till respektive kommun inför utbetalningen.

De summor som anges nedan gäller utifrån 2024 års budget. Summorna kan komma att justeras utifrån regeringens årliga budgetprocess och villkor i MSB:s regleringsbrev som fastställs varje år.

Huvuddelen av de båda ersättningarna (del 1 och 2) ska användas för personalkostnader. Det gäller både grundbelopp och den ersättning som baseras på invånarantal.

Del 1: Ersättning till kommunernas arbete med uppgifter i 2 och 3 kap. enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)

a) Grundbelopp och ersättning per invånare

Ersättningen beräknas enligt följande:

Stockholm	3 901 669 kr
Göteborg	2 271 208 kr
Malmö	1 727 721 kr
Övriga kommuner >80 000 invånare	705 965 kr
Resterande kommuner	442 918 kr

Utöver ovanstående utgår ersättning 20,38 kr per invånare.

b) Ersättning för utomhusvarning

Kommunen får en årlig ersättning som uppgår till 1 245 kr per ljudsändare i respektive kommun för att finansiera kostnader för drift och underhåll, samt för att genomföra kvartalsvisa tester av utrustningen.

c) Rakelsubvention

I syfte att stimulera kommunernas anslutning till det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel, och därmed öka förmågan till samverkan inom kommunen och mellan kommunen och andra aktörer vid en inträffad händelse, avsätts 27 mnkr per år för att subventionera kommunernas abonnemangspriser för Rakel under perioden enligt nedan:

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

- grundabonnemang i Rakel fastställs till 6 000 kr per år.
- telematikabonnemang för styrning av utomhusvarning (VMA) via Rakel fastställs till 625 kr per år.

Priset avser även kommunala bolag och kommunalförbund som bedriver verksamhet inom de kriterier som anges i förordning (2003:396) om elektronisk kommunikation.

Del 2: Ersättning till kommunernas arbete med att stärka civilt försvar

Ersättningen beräknas enligt följande:

- Samtliga kommuner får ett grundbelopp på 557 613 kr.
- Utöver grundbeloppet utbetalas ersättning på 9,31 kr per invånare.